

Educació ambiental per a la sostenibilitat

www.visc.ad

D'on sorgeix el nom "Aprèn pel futur"?

Des de l'any 1900 la població mundial s'ha multiplicat per cinc, el consum de materials s'ha duplicat i el consum d'energia per part de la població s'ha triplicat.

La natura i el medi ambient no són una font inesgotable de recursos i, per aquest motiu, es fa necessari un ús racional dels seus recursos i la seva protecció.

La sostenibilitat és la gestió que una societat fa dels recursos per tal de poder satisfer les seves necessitats sense posar en risc les necessitats de les futures generacions, garantint un equilibri entre el creixement econòmic, la protecció del medi ambient i el benestar social.

L'actual model de desenvolupament és insostenible. Es fa cada vegada més necessari la reformulació del nostre model de vida cap a un model que intenta millorar el benestar de totes les persones sense comprometre les generacions futures.

El desenvolupament d'una societat sostenible s'ha de veure com un procés de constant d'aprenentatge, i per aquest motiu l'educació ha de tenir un paper important per permeti que les persones contribueixin al desenvolupament sostenible.

"Aprèn pel futur" pretén englobar d'una manera transversal: l'educació, la biodiversitat i el medi ambient, el territori i la sostenibilitat. Es proposa treballar en l'elaboració d'una estratègia que defineixi les accions a desenvolupar dins del territori d'Andorra per part de totes i tots, sense oblidar els contextos local, global i mundial, en línia amb l'Agenda 2030 de les Nacions Unides que promou l'enfoc cap a un desenvolupament sostenible.

Perquè una estratègia d'educació ambiental per a la sostenibilitat?

Els reptes globals actuals requereixen de l'esforç i el compromís de tots els territoris i dels diferents actors de cadascun d'ells. Les organitzacions internacionals parteixen del principi que el deteriorament del medi ambient que s'està produint en tot el món s'ha d'abordar a través d'una educació que generi consciència i sensibilització cap al medi ambient per aconseguir un desenvolupament sostenible que englobi tots els nivells socials, educatius i econòmics.

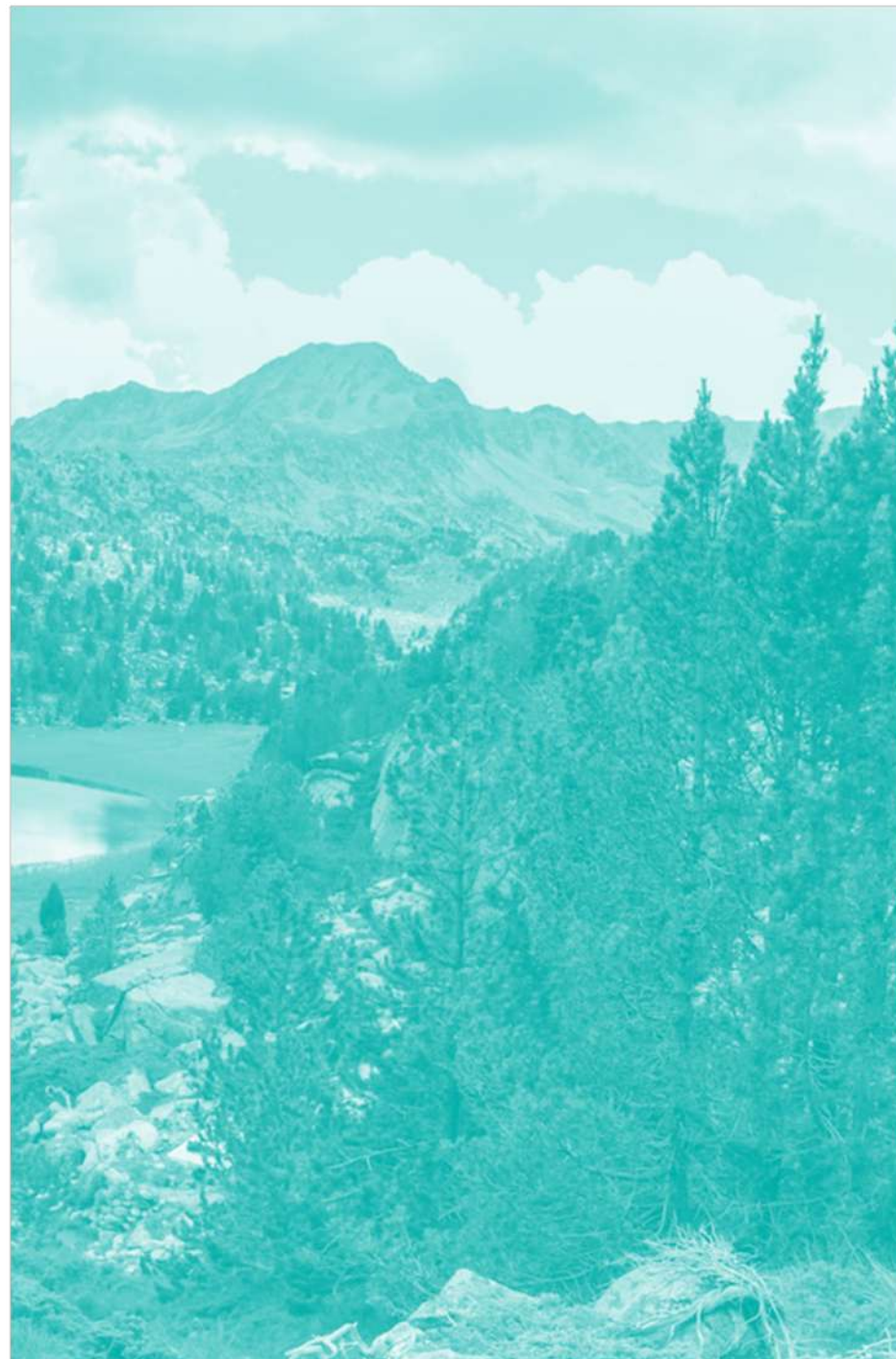
Aquesta educació ambiental ha de permetre "adquirir els coneixements, els valors, els comportaments i les competències necessàries per participar de manera responsable i eficaç a la presentació i a la solució dels problemes ambientals i a la gestió de la qualitat del medi ambient" (UNESCO 1977). Això requereix la participació i la implicació de totes les disciplines científiques. Per tant, és multidisciplinari i transversal. És un procés sistèmic que integra una dimensió cultural i es dirigeix a tot tipus de públics. Afecta tant als adults com als més menuts en totes les situacions de la vida (professional, social o familiar). És responsabilitat de tots (estats, col·lectius, associacions, poblacions...).

L'estratègia pirinenca d'educació ambiental per a la sostenibilitat

L'Estratègia Pirinenca d'Educació Ambiental per la Sostenibilitat i Valorització del Patrimoni forma part del projecte transfronterer POCTEFA ADNPYR, el qual està integrat per Andorra, Espanya i França, englobant 6 regions: Andorra, Aragó, Catalunya, Navarra, NouvelleAquitaine i Occitanie.

Aquesta estableix un marc general per donar valor a l'educació ambiental per a la sostenibilitat com a instrument educatiu, però també com a eina de gestió. Es tracta d'un document estratègic comú que ha de facilitar l'intercanvi, la cooperació i la realització d'activitats de manera conjunta.

L'Estratègia Pirinenca d'Educació Ambiental per la Sostenibilitat i Valorització del Patrimoni és doncs, un document marc que estableix unes línies estratègiques i uns objectius globals per a tot el Pirineu. En base a les línies estratègiques i als objectius fixats a nivell del Pirineu, Andorra ha de definir accions concretes a nivell nacional per desenvolupar la seva pròpia estratègia.

Quines són les línies estratègiques del document*?

1 Afavorir la gestió sostenible dels Pirineus reforçant les dinàmiques de coordinació, participació de la població i de reconexió amb el món rural (habitants, visitants) i la natura.

2 Promoure accions de sensibilització i de formació per als càrrecs electes, els tècnics territorials i els socioprofessionals dels Pirineus, entorn dels valors mediambientals, la biodiversitat i el vincle entre la salut i el medi ambient i, donar suport al sector turístic en la diversificació de la seva oferta.

3 Fomentar la participació dels responsables polítics i societat en l'adaptació al canvi climàtic i la mitigació dels seus efectes.

4 Destacar l'impacte positiu de l'educació ambiental per al desenvolupament sostenible dels Pirineus.

5 Comunicar i compartir el coneixement.

* Estratègia Pirinenca d'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat i Valorització del Patrimoni

A qui s'adrecen les accions que se'n deriven?

1

“ Dirigit a tota la població d'Andorra – especialment als joves del país – i als seus visitants ”

2, 3, 4 i 5

“ Dirigit a les Administracions públiques i al seu personal tècnic, als equips polítics, als professionals, al sector turístic, a la població resident i als visitants d'Andorra ”

1

**AFAVORIR LA GESTIÓ SOSTENIBLE DELS PIRINEUS
REFORÇANT LES DINÀMIQUES DE COORDINACIÓ, PARTI-
CIPACIÓ DE LA POBLACIÓ I DE RECONNEXIÓ AMB EL
MÓN RURAL (HABITANTS, VISITANTS) I LA NATURA**

Què vol dir?

Treballar de manera conjunta la gestió sostenible dels Pirineus implicant a tota la ciutadania.

Aquesta línia estratègica, estructurada en 4 objectius, se centra en les qüestions d'organització, coordinació i implicació de la societat i de mobilització per una reconexió amb la naturalesa.

Què es pretén aconseguir?

Establir i/o reforçar la coordinació al territori dels Pirineus en relació a l'educació ambiental com a forma de promoure una gestió sostenible del patrimoni.

Incloure a la ciutadania en la presa de decisions relacionades amb la gestió sosten-

Donar suport a la reconexió entre el medi rural i la naturalesa.

Donar a conèixer el patrimoni pirinenc i la seva gestió sostenible al públic visitant.

Què fem a Andorra?

Crear o enfortir xarxes internacionals de cooperació i coordinació ja existents.

Programa Escola Verda.

Calendari anual d'accions relacionades amb l'educació ambiental.

Mobilitzar la ciutadania i les escoles a l'entorn de la sostenibilitat, particularment a través del Concurs iniciatives ambientals i de la Setmana Europea de Prevenció de Residus.

Establir dinàmiques de treball amb el Moviment Jove o altres iniciatives que promouen la participació dels joves.

Reflexió i generació de propostes al Consell d'infants i al Consell dels joves.

Conscienciació sobre els residus en els espais naturals i als refugis de muntanya.

Tallers i sessions formatives als centres educatius.

Activitats i sessions de formació al medi natural (inclosos els parcs naturals) per conèixer-lo de manera directa dirigit a escoles i públic general.

Recursos digitals i físics en préstec (escolars i ciutadania).

Clean Up day (escolars i ciutadania).

Sortides guiades i rutes per la ciutadania i els visitants.

Itineraris paisatge d'Andorra Turisme.

Visites virtuals als museus, centres d'interpretació...

Exposicions, fires i concursos.

Guies, segells, distintius.

Edició de la revista *Rastres* i elaboració de guies.

2

PROMOURE ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ I DE FORMACIÓ PER ALS CÀRRECS ELECTES, ELS TÈCNICS TERRITORIALS I ELS SOCIOPROFESSIONALS DELS PIRINEUS, ENTORN DELS VALORS MEDIAMBIENTALS, LA BIODIVERSITAT I EL VINCLE ENTRE LA SALUT I EL MEDI AMBIENT I, DONAR SUPORT AL SECTOR TURÍSTIC EN LA DIVERSIFICACIÓ DE LA SEVA OFERTA

Què vol dir?

Formar i sensibilitzar en temes mediambientals vinculats amb la salut als càrrecs polítics, els tècnics territorials i el sector socioprofessional dels Pirineus.

Què es pretén aconseguir?

- ✓ Formar als càrrecs polítics, els tècnics i el sector socioprofessional per tal de millorar la comprensió de l'entorn i l'impacte de les activitats en el medi ambient.
- ✓ Treballar amb el sector turístic (administracions i entitats) per acompanyar en la diversificació del sector i fomentar la seva responsabilitat socioambiental.

Què fem a Andorra?

Valoritzar els productes agroalimentaris territorials.

Donar a conèixer tots els convenis relacionats amb el medi natural on Andorra es signatari.

Distintiu de sostenibilitat per allotjaments turístics i restauració.

Fomentar l'ecoturisme.

Conscienciar sobre bones pràctiques a l'hora de fer activitats esportives o d'oci a l'aire lliure per part de les empreses de turisme.

3

**FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ DELS RESPONSABLES
POLÍTIKS I SOCIETAT EN L'ADAPTACIÓ AL CANVI
CLIMÀTIC I LA MITIGACIÓ DELS SEUS EFECTES**

Què vol dir?

Conscienciar als responsables polítics i a la societat sobre les problemàtiques derivades del canvi climàtic i que, a través de l'educació ambiental, es pugui ajudar a mitigar les conseqüències ja existents i una millor adaptació a aquesta nova realitat.

Què es pretén aconseguir?

- ✓ Capacitar i sensibilitzar la població per suscitar canvis relatius als reptes del canvi climàtic.
- ✓ Donar suport i orientar el sector econòmic cap a sistemes productius que respectin el medi ambient i limitin el canvi climàtic.
- ✓ Proposar polítiques efectives i realistes enfront de l'emergència climàtica.
- ✓ Capacitar els professionals de l'Educació Ambiental en tots els àmbits del canvi cli-

Què fem a Andorra?

La Comissió Nacional de l'Energia i del Canvi Climàtic que té un paper especialment rellevant en l'avaluació i el seguiment de l'Estratègia nacional de l'Energia i el Canvi climàtic (EENCC), compta amb representants de l'Administració pública, del sector privat i del tercer sector del Principat, entre els quals hi ha la participació de joves escollits pel Fòrum Nacional de la Joventut d'Andorra.

Impulsar campanyes educatives a les escoles per conscienciar sobre la importància de la preservació del medi ambient.

Incentivar que el 100% de les escoles del país esdevinguin Escola Verda.

Aprovació pel Consell General de la Llei 21/2018, del 13 de setembre, d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic (Litecc) que té com a finalitats avançar cap a una societat més ben adaptada al canvi climàtic incidint entre d'altres en la informació, la sensibilització, l'educació, la formació, la participació i la cooperació dels ciutadans. Aquesta llei, a més, encomana al Govern, que asseguri la sensibilització i l'educació de la població escolar del país en relació amb el canvi climàtic i amb l'acció nacional.

Foment de la producció per a potenciar el consum d'aliments de proximitat, i reduir així el malbaratament alimentari i les emissions associades al transport d'aliments.

Segell "Productes Agrícoles i Artesans d'Andorra".

Elaboració de guies interpretatives i realització de tallers telemàtics informatius.

Fomentar l'ús del segell "Productes Agrícoles i Artesans d'Andorra"

Creació de l'Estratègia energètica nacional de lluita contra el canvi climàtic.

Elaboració del projecte de Llei i l'estratègia d'Economia Circular, la qual està a tràmit parlamentari.

Desenvolupament del Pla nacional de Residus que es va aprovar l'any 2001 amb uns objectius definits per al 2020.

Cooperació transfronterera a través de l'Observatori Pirinenc del Canvi Climàtic (OPCC).

Comunicació activa i bidireccional entre la comissió interministerial de l'EENCC i les diferents direccions del ministeri responsable d'educació.

L'EENCC planifica la capacitació del sector dels professionals de l'Educació Ambiental, un sector clau en l'execució de les accions en el marc de la transició energètica (eficiència energètica, producció d'energies renovables, etc.).

4

DESTACAR L'IMPACTE POSITIU DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE DELS PIRINEUS

Què vol dir?

Posar en valor l'educació ambiental com a promotora del desenvolupament sostenible.

El diagnòstic de l'estratègia va posar de manifest la manca de coneixement de la societat i dels diferents actors territorials sobre les funcions, tasques i potencial de l'educació ambiental. Per aquest motiu, la línia estratègica 4 aprofundeix en el coneixement i el reconeixement de l'educació ambiental.

Què es pretén aconseguir?

- ✓ Desenvolupar programes d'avaluació i investigació que permetin conèixer l'impacte real de l'educació ambiental sobre la sostenibilitat.
- ✓ Estructurar i enfortir la figura de les persones que treballen en l'Educació Ambiental.

Què fem a Andorra?

Realització del Fòrum d'Escola Verda cada final de curs amb la presentació per part de cada escola dels diferents projectes desenvolupats pels i les alumnes dels centres associats sobre temàtiques de sostenibilitat.

Programa Escola Verda

Promoure procediments de professionalització de l'educació ambiental.

Organitzar jornades, esdeveniments i activitats sobre l'educació ambiental.

5

COMUNICAR I COMPARTIR EL CONEIXEMENT

Què vol dir?

La comunicació és el mitjà per compartir i transmetre el coneixement. Per això, les persones que es dediquen a l'àmbit de l'educació ambiental han de realitzar l'exercici de comprensió i adaptació dels continguts científics als diferents llenguatges de cada sector de població.

Què es pretén aconseguir?

- ✓ Establir xarxes de col·laboració per seleccionar informació útil dirigida als professionals de l'educació ambiental i obrir vies de comunicació amb la comunitat científica.
- ✓ Divulgar el coneixement i adaptar els missatges segons els canals de comunicació i públics a qui es dirigeixen.
- ✓ Crear espais de participació i diàleg en matèria de medi ambient i sostenibilitat.

Què fem a Andorra?

Edicions periòdiques de divulgació científica sobre els estudis o els avenços en l'àmbit de la sostenibilitat.

Andorra Sostenible s'encarrega de la difusió de les diferents temàtiques medi ambientals a través de diferents canals. Té diferents comptes a les xarxes socials on difon els dies mundials i internacionals, consells per a l'estalvi d'aigua, eficiència energètica o malbaratament alimentari, anuncia les fruites i verdures de temporada, informa sobre activitats relacionades sobre el medi ambient a través de les plataformes d'Instagram, Twitter i Facebook. També compta amb intervencions a la radio, al programa L'hora sostenible de la Cadena SER i Als matins de la nacional a RNA. Alhora, realitza alguns articles de premsa i gestiona un blog informant de diversos temes ambientals. Finalment, realitza col·laboracions puntuals amb altres entitats o organismes com el Ministeri d'Educació, Carnet Jove, Cambra de comerç, Andorra Telecom, El Portal de la Vall, etc.

Des d'Andorra Recerca + Innovació a través de la seva web i les xarxes socials s'informa dels projectes d'educació ambiental o es fa divulgació dels projectes científics en els que es participa. Alhora, existeix un espai de recursos pedagògics a la web on es poden trobar informacions i recursos per a la formació sobre sostenibilitat, patrimoni i medi ambient, entre d'altres.

Creació de Comissions nacionals per al seguiment de les Estratègies (energia i canvi climàtic, biodiversitat...) que permeten la participació de la societat en el disseny i la implementació de mecanismes de comunicació estables amb l'àmbit polític i la presa de decisions, conjuntament amb la societat civil.

Existeixen grups de coordinació i comunicació dins del sector públic i privat amb els equips professionals d'educació ambiental per a fer diagnòstic i avaluació de les accions i les necessitats dins dels diferents sectors o àmbits.

Govern d'Andorra

ANDORRA
RECERCA +
INNOVACIÓ

